

ackn 10.1.45 K34
PP 1-3 27
659
JAN 1 0 1945

659 **H 1880**
Bethany Mission,
P. O. Ofcolaco.
ackn 10/1/45 f.361
10 pp
£0=19=0 27/12/1944.

Property rights Thoto

Dilô tša motha le tša ngwanô. Dilô
tšena ke tša ngwanô, letôxô, tikhê
lô, dipitša, meripi, dibyana, dipheya,
dikobo, dikxabitô, marumu, mesebe
le thebô, ditšero, makhatse, meropa,
dikxaxara, le xôpô le dihlangere. Tša lapa
ke, luwala, le huadu.

Monna, o laola ditšê, Marumu,
Mosebe, meropa, le xôpô le dikxaxara
xe a ditšeba, xe a sa ditšebe ditšea
ba ke mosadi dilala ke tšena, xamoxô
le dihlangere, ka xobane di sepela le di
kxaxara. Baple dilô tšê we tša mo
nna, e ka dira ka tšona we ka mo
a rataxo, fêla o swanetšê xo batšea
mosadi, xe a dumêla xo lokile. Mohla
ng monna a huang, ba xabo, ba tšilo ditšê
ya, bare ke dihlapô, se ba sa seššeng
ke marumu le dikxaxara le selipê,
tšona ke tša ngwana waxaxunê,
dikobo, dihlangere le dilwana tšê di
ngunê ba ditšeng, ka thekong ya
dihlangere, motha go a tšenaxo, o tse
ba mošomo wa tšona, xe a satse
be selô ka thekô ya dihlangere xa tš

K34/82

ee selō. Mosadi o laola dilō tša
 ngwanō tša sesadi, empa kantle
 le kwano, le monna waxaxwē, a
 ka seke a dira, xore a difē mathe,
 xoba xo vekiša, fē a mathe a ke a
 eba le dilō ka maka, tše dingwē
 o noba a a dima, a se šumiša,
 xe a feditše modirō a xomē a
 se bōetše xo mong wa sōna, le ba
 nna le bōna ba byale xa bana dilō
 kamaka. le xe xona le seema
 se serere, mphēmphē ya la pi
 ša mathe o kxōna ke saxaxwē,
 xona le pheta e ngwē bare ke pheta
 ya thaxa, yōna e ya rapwa ke ma
 xōši le bathe ba baxolo ba byale ka
 xa motwana, byale ka ~~mo~~ Mašum
 u, rapaxwē oile xohwa e tile, mo
 hlang ba klilo mapeša, ' monxōti
 wa hlabiwa mathekō ka maka,
 xore batle ba bōne, xe a apēšwa
 xole xhwa phalla, ba Makhutšwi
 le ba matlouneng le ba xa
 Mokxotho, yaba mokele o mo
 xolo, ba hlabiwa dikxomo tše tharo,
 mabyala ele mabyala. E tile

xe lešaba le kxobukane, yaba mox
 ômana wa mošate, are, eke le
 kheletšē, xware tu, are lehošo re
 a peša ngwana wa Mašumu
 thaxa ya rapaxiê, ka xoriašo re
 diêla xore le matsebe xore kxôši
 ya hwa ngwiê ya šala, ke yêna
 moq wa lēna lehošo, leina la xa-
 xwê ke Tanšet Mašumu, are, xe
 xôna le pelaêlo maxareng xa bana
 ba moxalabye a ka no êna a
 bolêla, lešaba le sale xôna, yaba
 o dula fase. Bana ba moxalabye
 e ba êna ba bolêla ka xolatelana
 mantšwi a bôna bare, xa xona pela-
 êlo, re ya matseba xore ke moxolo w-
 a rena. Ka moxoxo xwa êna m-
 oxômana wa Mašutšwi are, re
 le boxile kudu ka bina tlan, xe
 re sa fumana phapanô maxa-
 reng, xo bana ba lēna, fêla bana
 e sebe lethšaba mahiô a batho, la
 šala la dire katse, mo ngwane
 ny yo lehošo, ba moapešaxo phe ta-
 xê xona le dumela ka dipelo toa
 lēna kamoka, le mošepo, le moxo-

K34/82

dišē, xe moferefere o ka kwala, ngu-
 ana yone, a o thōmileng, eka bola
 wa, yaba o dula pase. Ka moraxo
 xwa êna mokxōmana wa Matlo
 umeng, a tla tša mantšwē, a a
 boletšwe xo ke wa Akhutšwi.
 Byale yo mongwē le e mongwē a
 êna a bolela, mabapi le ditaō.
 Byale yaba mokxōmana wa xa
 Mohlabe o a êna, a tšeya pheta
 a a reša ngwana, aye, xo yēna
 malaya bathša o a e tšaya, o
 seke wa raloka ka batho, yaba
 o re xo yēna Modimo o be le wena
 mešomong kamoka. Byale xo fe-
 dile, ba thōma xo tšena dijong, le
 mebyaleng, ba robadi ba robala
 ba tloxi ba tloxa. Dixxabiso tša se-
 nna diile tša fima yēna Tante,
 tšē dingwē tšē e seng, tšē dixxolo
 bana ba mokxalame baile ba dixxet-
 ha. Makwale Šwai, o be ana le
 mosadi ka otee, mosadi a beleva
 ngwana wa mošenamana,
 bare ke Manpara, byale papamē
 o be ana le manaka a dipula,

K34/82

ngwana a xola a sa kune mela^o
 ya papamê, erile xe e e lesotana,
 yaba xo tšena ba nti; ba xovuta
 ntsuni la Modimo, yaba wa soko
 lexa, a kôlobetšwa, papamê are, a
 byale xe e la xovuta byang, mešomo
 ya manaka a, yaba mosotana
 o re xa ke ne taba, le dilô tšewe,
 ya ba ba molesetša, ka moraxo,
 mmamê a hwa, bare ba moalafa
 lehu la mamê ka sesotho, a xana
 byale ba molesetša. Byale ka tšatti
 le lengwê are, ana le papamê, a tša-
 bile, a nexêla papamê, le ntsuni la
 modimo, papamê are, dilô kamoka
 ke ya xokwa, byale o reng, ka dilô
 tše ke xobotšaro, a o xata xore ke hwe
 natšô wa, ya mahlanakana wa
 thaxoxa xa moxape setšô a tlo
 ra. Ka tšatti le ngwê papamê a
 re xo ngwana, dilithoto kamoka
 tša ntlo o seke, wa diswarela
 xe ke hwele, a tšôbe ntlo xana
 lô di xwele ka xore, mahlanakana
 are, xo lokile papamê ya ba, mokxala
 bye are, xo morwae, o seke wa

ba kxanisi le nna mohla ke hwa-
 xo, le lebilla la ka o seke xwa xa
 ta, o ka phanisa o ntatela. Mohla
 nkana a thōma xo makala, a re
 a o kaba o bolela byang papa, a
 re xo yēna, mahla a ka a hlaba ke
 madi xe ke xolebe tšē, kabaka la xwe
 ke hwa le thoto yaka, e me ke fu-
 maneng ka matla, byale ke re men-
 a nguana hlōkamēla, ka o kwe, ka
 xoriato ke tla hwa le madi a ka, le
 xe o ka tšēna mosadi, ke tla bōna xo
 re o tla phasa le bitleng la mang.
 Nguana a hlakana hlōxō, a re, xoleki-
 le ke tla tloxela dekê rēke, ke hlōkō-
 mēle se me, o n patša xo. Ke a tl-
 oxa a hlakana le bakxwēva ba
 xaxwē, ke moxa o lebala matšuni
 a mokhalabye, yaba lebaka la leh-
 u la mokhalabye le fihlile, a re, xo
 nguana kitima o bitšē malome
 a xo a tšē xapela, mohlankana a
 ya, a fihla malome a mohlan-
 kana, mokhalabye a re, o seke a
 na sala wa fa nguana yo
 naka mosadi, a katla a tšwe

689

K34/82

nyeta, ka baka la xone nna ke ya hu
 a, fêla ke hua le dilô tša ka ka
 moka, manaka a pula ôna xe o
 a rata o ka no tšena wa tum
 isa, fêla a lumšwa ka blôxô ya
 mothe ka ntle le mome, o seke w
 a tšwanela, a raba a re, xoya
 kang xe o nyaka xofa nna, ngwa
 na xe wa xaxo a le xôna, a re se
 pela o butšise ngwana, a tla xo
 botša, xe a tloxa a boledišana le
 ngwana, yaba mokkalabye wa ša
 la wa hua, xe a re wa boya
 yaba dikamahlia, ba bolaka mo
 kkalabye, mo hlanka a seke a
 ya kxauksi le mohu, byale erile
 ka morapo, a tloxa ke rêke, ya
 ba batho bare, xe yêna dikxomo
 tše dintši le dilô tše dingwe
 tše papapo o be a difumana
 ka baka la xo tšeba xo neša pula.
 Yaba dithato tša mokkalabye, di
 ya simšwa, dikxomo dihua ka
 buntši. Mohlanka a xopola lentš
 u la mokkalabye, le mantšuni
 a batho bare, neša pula se tla

xofa diuxomo, tšē dikwato tšē dile
 setšē dilatela monq, wa tšōna.
 A kitima aya a swarela ~~ant~~
 manaka a pula, a sešu abatša
 malome a xaxunē, e rile xe a tšua
 reletšē xwa thulēla phekō e kxolo
 xaxufsi le yēna yaba sehlahlēdi,
 yaba o lahla manaka, phekō ya e
 miša, a thšaba xe a fihia xae, a
 thōma xo babya, dingana tša leka
 xore dialafa tša pallwa, mafelo
 na a thōma xoxafa, a tloxa mot-
 tšē a thōma a rōbala ka metete
 meteteng ya ditlakaadu, xoba ma-
 ribeng, a phela ka xo tšama a
 kopēla dijō bathong, xe fihlēla a
 huēla xare xa molete, ba fum-
 ana, a bodile ele marapō tšela.
 Kemoka makhalebye o huile le
 madi a xaxunē kabaka la nguana
 wa xo sekwe ditayo tša papa-
 xunē. Nguana go a sakwepō
 o metšē ditšeng, a ne dikōma
 ke tšē šuo. Nguana yakwato dith-
 oto tša batnadi baxaxunē kamok
 a ke tša xaxunē, le xo metokēla dia-

molañela.

Moañô. O axiwa ke monna, ba xōxa le
 šaša, ele xore le xōxa ke ngaka, a nō
 kō žela dipheko ka mathens xa motse
 byale xotloxa lona tšā tšī le me mo
 nna o swanetšē xarobala morake
 ng, ka bana la xore a hloka xarobala
 dingaka xoba bala bakakta, ba tšeng
 matse mašene, a axa lekuba pele
 ka moraxo, e tšena ntlo ya moa
 di no moralo, ka moraxo no a molate
 lako, byale byale xofihlōla a difetš
 a. Byale ke monna ke matse, lešak
 a la dikxomo le axiwa, mohlango di
 kxomo dixapina marupi, ba sadi ka
 mona tšātšī le me ba ya morakeng
 lešaka la dikxomoxoba dipudi xoba
 dikxomoxoba dipōkō, ke la monna le
 xe e sena selō efe ditō tša basad
 i, xoba xe ditšūnile bošero ditseba ke
 monna, le xe masadi a ka dikwa
 xe ditšūna o tla nyakišišā xore mo
 nna o robetse xa efe ntlo, a matso
 še, ke monna a ktime a ditibe a
 dixapela ka šakeng. Molañô na
 lešaka masadi xoba dikwa ebe ba ba

bōnato ikwedi cho tšua madi ka peles
 xa ba dumelwe xa tšena ka šakeng
 ka xore dimiwa dika pherekana,
 malomong wa lešaka ba beya motiba
 difate, byale ka maforong a matse
 xore balai ba seke ba tšena. Mong
 wa matse ke monna, mosadi sa-
 xê ke nquakô le ditiba mome xodula
 xo dišero, mosadi o laala nquakô
 ka mokwa o a tšato, fêla a ka
 seke a tsetšša batho ka xore mon-
 na a satsebe. Monna mabêlê o a
 bōna a sale kxakala a tšena se
 šerong ke moka a bōna ke mos-
 adi fêla, xe a ne mabêlê a fedile,
 o swanetšê xo mokwa o seke wa
 ya xo kamêla ka se šerong, le xe
 a ka ne, serela o ukamêla o seke
 ka xobane e kaba malato o mokwa,
 ka xobane o monetšê, wa hloka
 xo rapela ka xai, la ba la išana
 mošate, o ntšša dikxomo tšê pe-
 di. Bane nke baka lang mosadi
 a ne a xobatšša, xme mpa ela
 ka xoba ke le nayo, ke setšele, w-
 a ne a tšule o bōne tšša ka teng.

689

11

K34/82

Matse ke wa motso wa otee, wa leloko a
 ka tla a trena xe mong wa matse a
 huile, a sena nguanabo, le xona
 xe a tle bana ba bašemanyana m
 ohlang ba xala ba bona, xore xa hlo
 komêlê batsuadi ba bona, ba moraka
 bare, lapa xa leje lengue. Matse
 o o rekiswato ke wa motso ya
 huduxetšero nareng e ngue, le
 xona o rekisa ke kxosi, temo ya xa
 xue e laolwa ke kxosi, kudu e thu
 sa ba faladi.

Dipunô dikenywa Dipunô ke tša
 mosadi tše bualê na lehea, mabêlê-thor
 ô kamoka dijô tša thšemo, diboloka
 ke mosadi. Matšako, Mafsi, le baka
 ke tša monna le xoboloka diboloka ke
 yena. Mosadi a ka seke a fa mo
 tso yo a moratso mabêlê kantle
 e tumelanô ya monna wa xaxue
 motso xe a tle, xopêla mabêlê, xe
 e se wa leloka la xabo monna
 xoba la xabo mosadi ba no matša
 bare, sena se bolaya ke tlaa.
 ke ele wa leloko ba nobolela, ba
 mola disekae. Ke monna a

na le basadi ba babedi yo mangwê a
 seke a buduša, yo mangwê a budu
 ša, a ka seke a rihša mabêlê a yôla
 a fa yôla, a wa ekaba ke xoxutla
 matse, ka xobane mosadi a ka seke
 a dumêla xofa yôla, se wa mosad
 i wa lehumaxadi a ka more xe
 a faxike, a bitša yôla xore tla-rejê,
 se wa o na le bana o tla šitwa xo
 na ka xobane a ka seke a wa le ba
 na. Empa xe mama a ka yêna ma
 bêlê ka thšêlêtê ya xaxwê xo baban
 quê, o swanetše xotla xo ba arola
 nya mabêlê ka xolekana, kantle le
 xe a ka yêna ka thšêlêtê ya dixa
 mo tša ba seddi ba mosadi, xâna
 manwa a tse nêla mosadi yêna
 ka nêdi, o tla tšêna le selô, a tla
 tša mabêlê, a fa lehumaxadi
 Dinemwa tša nana tšâna xa
 dina malato, mang wa tšâna
 ke yo a difutšeng, xe a samyake
 xofa motho, o nêna, fêla batla
 moêpa ka xore, ke seja tša.
 Mathopu: Kwale xe ba elwa din
 tswa, mama ebe ba samothope

ba mafumana ebe ba bolaya, le
 basadi xamôxô le bakxekolo. Ebe
 ba khopa dikxarebe le diruina
 ke ba ~~ke~~ thopile dikxarebe, ba di-
 iša mošate, namoka le diruina
 a tše ba tšena natšo, ba yo
 beya moreneng. Byale morena
 o tla a bêla masoana dikxarebe
 yo a monyaka, o dula naê. Ke
 ba ka fumana mošemanyana
 kapa ke yo monyana byang le bya-
 ng, ebe ba bolaya, bare nguana
 a nota a na noxana, ya xolona
 wahna. Kxoši le yêna bane-
 nyana o be a sabafe fêla, ba
 nthša dikxomo tše thsetêlaxo, a
 monyala, o dirêla xore xe ba ka
 ya ba ba le bana, xe ba nyadiwa
 a se saba le taba nabo. Ke mo-
 na a ka matswenya o thšabê
 la kxoši, ka xore kxoši ke yêna
 matswadi wa xaxwê, yêna a
 ka bôna xore a ka dirang ka mo-
 satana. Mathopya ebe ba salo
 koloxe, kanthe le xore, dira tšela ba
 xoba ba elwa natšo diba fenyê

689

K34/82

byale ere xe ba thšaba ba fumane
 xore motho yo ke madi a bōna, ba
 matšee, le bōna ba fumana mekhe-
 pa remoka ba tšoxa ka bōna. Mošu
 mō wa bōna ba no šuma byale
 ka basadi ba bangwê, empa bō-
 na byale ka xe e le mathopya, b-
 a šuma xo fetiša tekana, ba
 re, mohlomong, ka ka bolaya.
Dirivisa. Dirivisa e ka tša motho
 yo o tee, xe a dirivisa, tšona a ka dila
 oša ka makwano a katšo, fêla xe
 ana le mosadi, o swanetše xo
 botša mosadi xone ke nyaka xo di-
 ra mošomo wa xone ka kxomo,
 ba dumelana, fêla le xe mosadi
 a ka xana xa xo mothuš'i selo
 monna a ka no e berēkiša ka
 ntšle le yēna, ka bakala xore, xa
 ditšune moredi a xaxwê. Byale
 ka Madame Mayani, o be ana le
 dirivisa tšee dintš'i, byale yēna o
 be a sa swane le batho ba ba
 utš'i barefo, kxomo ke motho, xe
 o bolaya yōna le a thōma la e-
 rēpa. ka le loko la lena, mosadi

waqatwê a no dira byala bya bō-
 se, xe boesa a ekwa dipapalase,
 o be a tšata bošero, a bolae, kxo-
 mo, ke moke a tšōe ba rwa e,
 are, serelang ka šakeng le yotsi
 uina kxomo, ke moke ba etsui-
 e, bošero, ba e letšhe le bošero,
 ba e xotšhe kang, xe boesa, ka
 ba matse batla mašala, xe ba
 bitšetšwa xoja mošwane le
 hlōtō. Ke xore ebe e le dikxomo
 tša xaxwê o be a saphahlaman
 a le motho, ke dikxomo tša bo-
 ngaka. O ile are a saphela
 a xaxwê le humō la xaxwê
 a le a bela bakwa ba xaxwê
 are, le ka šala le banka, a ši-
 ya kxomo ka etee are, e letša
 mpolaka ka yōna, yare pele
 ka xore ahwe, a bōfēla mo-
 adi yo monqwē, a ba lempa
 ba moptēla ka kxomo ya phō-
 lo, ka xobane moadi o ile a
 bēlwa ngwana wa mošema
 nyana, xe ele ngwanenyanana
 ke kxomo ya thsadi. Are xo

689

K34/82

16

bana xa mōxō le dikxaitšeditšā
 xaxunē, kxomō e na, e klabā ya
 hlobōšā, le bitšane kamoka ba
 leloko le bolae, leje, kamorapo
 xa matsātki a se makae, a
 chwa, ba dira byale ka xa
 a balaeletšitše. E le xone baru
 a ba xaxunē, o ba tšeišitše ba
 sadi ka dikxomō tšā bongana,
 byale xe ba tšeya basadi ba xo
 boeletšā, a ba tšeišā ka dikxomō
 tšā dikxaitšedi tšā bōna, ka xo
 bane dikxomō tšā baruedi
 ke tšā kxaitšedi ya xaxunē, le
 xe a ka seke a dira ka
 tšōna ka xaxatā, xe uena
 rapapunē o ka kana natšō, m
 mapunē a ka xobolama, a se
 o maka xoja dikxomō tšā ban
 a ba ka ka hlahlamōzi, ke xone
 le ba xadikane. E uena rapa
 punē bōna o se na dikxomō, o
 maka xo tšeya mosadi wa bo
 bedi o swanetšā xo kxopēla
 xo mosadi, xe a dumēla, xō
 na o ka tšeya, xe a xana o ka

seke wa kxōna selō, ka hobane
 o swanetše ho mokuwa, mosadi
 di wa pele ke mmao, kaba
 ka la xre o xonthšitše zha ke
 ng. Mosadi le xe dikxomo dietšwa
 mōredi a xaxuē a ka seke a dia
 dima motho, le xe dikxomo le tša
 monna wa xaxuē tša le berēkō
 kantle le tumelang ya monna
 wa xaxuē. Mosadi a kaba le
 dikxomo ka tsela tše, bonqaka
 dihlapō tša monna wa xaxuē,
 dikxomo tša xotšena ba redi.
 le monna a tšere mosadi wa
 ngaka, o ephurile, kabaka la xre
 o swanetše ho tšela yēna se
 a sebolelato, le xōna o nollo-
 xa a ya a fetša dikxwedi
 kxwedi a le nateng, a tša
 ma a lafa, mahlang a
 bonqo, a bona a tšepa dikx-
 omō le diqueli. le a fihla
 xae o tla xōbera, eseng xre
 ke tšaxo, le o tšwene ke
 molato wa kapela, le a x-
 ta a xofa. le ele mosadi

K34/82

wa xoloka, o nthōa dikxomo a
 xo tšeiša mosadi yo tloxo šala
 a xo fapêla diji. Xona le nga
 ka bare, ke Mahwatseleng
 malala o epalile nanōi, *
 malala xa leme. ~~le~~ Eile
 yaba ngana a sana lengwa
 na ~~ka~~ utee, byale atloxe a
 ê bongakeng, mōna a šale
 xa ê a e nōi, dikxomo le di-
 pudi a etšwa a ditapa ka
 buntši, byale a sa dule
 xae, xo fihlêla mōna a bela-
 êla, ene ke kerue ke bohōpê, o
 ke o dule matsatši a se makae
 o o klo kxona o etšwa, mosadi
 a se, se bōdu xa xo swana le
 wena nke so ka se bōna, by-
 ale, ore nna ke lese modirz
 waka nka seke ka kxona.
 Manna botša batwadi ba
 mosadi, ba leka xo bolela naê,
 mosadi a dumêla, na moraxo
 xa matsatši a se makae, mo-
 na a hlabeja ahwa. Byale
 Mahwatseleng ene, ke bathoba

le salong are, byale xolokile, kenn
 a kxomo kata o ekxôrôše, molala
 o epolaile ka noši, molala xa le
 ue. Yaba batho bathôma xom
 a kaala, ba modula thapa ya
 xore ka mabanyana batla mola
 ya, a ruale thoto ya xaxuê
 a thxaba a tsela le pelle, ke
 moka ba molepetša. Mosadi
 a sala a sepele ka mokxua
 o a ka kxomato, a ba le dixo
 mo tše dintši le dipudi, ana
 le nquana ka otee, matseny
 uerayue ekane ke mošate. 8
 O be a laala dioxomo tša xa
 xue ka mokxua o aratayo.
 Empa xe dilema masêmo, xe
 le kane lo lena thšomo le sešo
 la motša dioxomo e be disale
 me, dihlabo ka mokxua o
 dikabayo tša bolaya motšo,
 ke xore o be a belaêla. Motšo
 yo monquê le monquê o 8
 be a sa fete motše waxaxuê
 bare, motše se feta wa ba
 lata ba ruwa kxomo se a

tšena. Seena sena xa se bale
 le dikxomo fêla, a wa, le matse
 wa dithšuwana ba tšena, k
 udu kudu ba sebolediša matse
 ng o ba ka rexo, xe ba feta ba
 a kwa mašata, byale ba swa
 netše xo tšena, ka xobane mehlo
 mong ba ka feta kxatše xona
 le byala.

Dikxomo tša monna le mosadi, ke
 dikxomo tša lenyalô la baxedi ba bôn-
 a. Dikxomo tšena xe bana le bana
 ba bašemanyana ke tša bôna, dik-
 xaitšedi tša banemana. Bôna ba
 tšwadi ba ka no dira ka tšona
 ka mo ba xatato, fêla ba swane
 tše xo hlôkômêla xone ba na le dik-
 xâpe. Ka tšona ba le-tetoloko ba ba
 adina kudu xe wa lapa le
 lenquê a sena dikxomo a nya
 ka xo tšeya mosadi. Bare boya
 kxomo ke boboya kxomo, fêla la
 pa xa lejê lenquê, e tšare xe m-
 osadi a kaba lenquana wa ngu
 asemana, dikxomo tša xaxuê
 diswanetše xo bošla xo yola ba

689

K34/82

xo adima xōna. Dikxomo tšena xa
 dileme ka mphaka, diswanetše xo
 tšena basadi, makxomana yomongwê
 le yomongwê a be le tapa la xaxwê,
 mowe a klareng mahlala a e tla xa
 makxolo wa xaxwê, mosadi wa xa
 xwê a tla xobeya hlama xōna.
 Le mahlala mosadi a hladile mon-
 na batswadi ba sena dikxomo tš
 a xonafa, o tšena yomaxwadi ke
 mona molato wa fêla. Ke okaye
 o a dimile wa tšena mosadi a
 seke a bêtšena, xa xona molato, ka
 bakala la xore, xa se wena xoxa
 ne ra adimo, fêla dikxoma diile
 ka tšena. Mosadi o swane
 tšena ho hlōkōmêla ke maanna wa xa
 xwê, xore xe ba dimile byala ba
 seke ba kōna mongwa dikxomo.
 Moya se nquanabo o tša ja
 ka xo ôkella, wa hloka xo dira
 byala ba tla xo amoxa mosadi.
 Mowe se fumana seena se
 se tšo, mofutla sa ntsweng
 o se, xa setšwe se molomê. Byal
 e ka tšena Mofutla, mmaxwê

o ile a ba le bana ba bašemanyan
 a fêla, byale ya ba papaxwê o na
 le le basadi ka babedi, byale mosadi
 di yo mongwê a ba le bana ba ba
 nenyana fêla, byale mosadi yola
 na bana ba banenyana, a tšey a
 basadi a ba fa bana ba mosadi yo
 la a xobêlê a bašemanyana. E le
 xore etlare xe ba kaba le bana bany
 ala ba swanetšê xo hlopha dikxo
 mo ba diboetšê xo mong wa tšôna.
 Byale baile ba ba le bana, ba seke
 ba xopola mong wa dikxomo, le xô
 na ba ija tša xoja ba mokôna, na
 felong a ba a belaela, ditaba tša
 ba tšaya mošate, banna ba
 sola bana ba mosadi yola
 na xobêlê a bašemanyana, bare
 nhomole mošata a sentšwiê le
 ato, e fang mosadi yo dikxomo
 tša xaxwê. Ba ile ba dintšê
 ba mofa. Xe batswadi ba ka
 hua bana le dikxomo le ba wa
 e, ba swanetšê xo ba ntšê xaxwê
 a tšôna, xe e ba xa bane ngwa
 na fêla bana le dikxomo wa

689

K34/82

23

ngwanabo monna o swanetše xo di
tšeya, fêla a seke a dija a tšee mo
sadi, ka yêna o tšitše lapa la mo
hu. Ke a sena ngwanabo, batho
xa bahue ka moka yo mongwê wa
le loka o swanetše xo tšeya mosadi
ka tšôna. Wa hloka xo dira byale
ba xabo moku, ba ka xokwisa bo
hlokô.

Dimina tše dingwê. Dimpya,
dikolobe, diriku, dipudi le dikxoxo.
Dikolobe ke se ruina sa basadi
le xolaola se laola ke mosadi, xe
wena monna o nyaka xo sebola
ya o swanetše xo xôpela xo mo
sadi. Dimpya di ruwa ke banna,
fêla basadi ba bangwê le bôna
ba no diruwa, empa xa ba ditso-
miši, ditsoniša ke banna, xe mosadi
a ruwe mpya, a sena monna
xoba mohlan kana, xe ba tsomi
banyaka mpya ba ekxôpela, fêla
xe bakaya ba bolaya ba swanetše
xo swaediša mong wa mpya.
Dikxoxo ke tša monna le mosadi
le bana le bôna ba banatšo. Byale di

689

24

K34/82

laolua ke mong wa yōna, xe a nyaka
 xobolaya, o nobotša monna, xe le ngwa
 na le yēna o no dira byale le yēna.
 Monna yēna xe a nyaka xobolaya, o
 no e ngwana tsuana ~~ke~~ kxoko e la
 ke nyaka xobolaya. Mong wa
 yōna xe a nyaka xo xekiša o no
 xekiša, xoba o nyaka xofa motho
 a no bolēla le ntšu xa monna, fēla xe
 monna a xana o swanetše xo e le
 setša. Dinu dipudi ke dimina
 tša monna fēla le mosadi le yē-
 na o natsō, o difumana ka xore
 kiša mabēle, e nra a ka seke
 a dira ka yōna ka mokwa o a
 vataro, ka ntle le tumēlalanō ya
 xaxunē le monna, le ngwana
 o natsō, xe ba nyaka xobolaya ba
 swanetše xo kōpēla xo yēna, le
 xōna le xe a ka bafa, ba swane-
 tše xo nyaka enquē e tibē ēla,
 xore dimatswalle a tle a tšee
 mosadi ka tšona.
 Dipōō. Pōō ya kolobe, ya a
 dingwa, xe e fikele kolobe ya
 hlātša ba swanetše xo patšela

689

25

K34/82

ka kalubenyana. Ke e sana ya
 a dingua xa xōha patêla. Diuuiw
 a tše ~~obodintzi~~ tšōna, xa dipatel
 we, kabanka la xone dinokxwêla di
 thsadi kantle le xo rêtima. Dihlaka
 na natšo madišang. Kkoko yōna
 e ya patêlwa, xe okaba le diso
 xo tš'a dithsadi fêla, o swane
 tš'e xo a dina mamokôkônôpê. O
 patêlwa ka tsuipana ya phôlô xo
 'ba ya thsadi. Ke e ke mpya o ke
 nore xe ehlatsitš'e wa ya xo mo
 ng wa mpya, wa ya wa
 reka mpyamana e eswanato
 le mpya ya xaxo, mohlomong a ka
 xo dumêla, mohlomong a xana, xa
 xona molato.

Nata. Nata ke ya krozi, elaelwa
 ke yēna, fêla batho ba noana me
 atō yabōna, mo baratato, kantle
 le ba ba tšwato dinaweng tšedi
 nguê. Bōna bare xo finia ba du
 mediša xa mokxōmana e tšeya
 maduma a iša moreneng, o
 dumediša ka pudi le xo epeta
 xo dula, byale krozi etlare xo

689

K34/82

mokxōmana batho ke botōki xa ba
 takini, sepela o mošupa thše
 mo a leme. Ke moka o tla fihla
 temo ya leloko la xa momele a ye,
 e fang matšo yo tema, kxōi etšē
 ke tle ke modumedietšē thšemo, ke
 moka ba mofa. Naya e na le beng
 ba yōna, a bare xore o leme mo ba
 re naya ke ya xaxo, mošutendi a
 nabe, o seke wa tswenya batho
 ba, ba tla xo supa mosela.
 Xe motho anyaka xo axa ntlo ya
 xaxwē, kxawfi le matše wa mo
 nna yo mongwē o swanetšē, xo du
 medisa xa mongwa matše pele
 a e re xe a modumeletšē a tšōn
 e axa. Dinaya xa diētelane xo
 ētelana batho, wa hloka xo dume-
 diša mongwa matše, o molato,
 ba tlare le mo atšwato o tšwa
 a thša ditaba e. Moto o mongwē
 le o mongwē o na le motho ya
 o laolato, xe motho wa moto o
 we a papane le yo mongwē
 o swanetšē xo batša mongwa mot
 o o we, e tlare xe ditaba di

689

K34/82

mapaletšē a kxona a diša mo
sate.

Mašemo. Mašemo a nyakêla ke
banna, fêla la fumana yomo-
ngwe a thômile xo theka mola
la, le xe ele mothoka le swanetše
xo ya le dumediša yêna, e be yêna
a a ka xosupata kanga e oka
knapo ka xôna. Tihšemo e laola
ke monna le mosadi, fêla mo-
hlang ba tloxa mo nateng, ba
swanetše xobera kxosi, motula
otla ê mela matho yo a sena
xo thšemo. Mohlang yomongwê
a dumediša thšemo ba moša
ôna. Nata xa e tekwe e vêkwa
ka madi, xe sethšaba sanata
e wê se sena maatla, sethšaba
se senqwê, sekatla sa tšeya
nata.

End 689